

Chełm, 4 grudnia 2023 r.

ZA ZWROTNYM
POTWIERDZENIEM
ODBIORU

Znak: IR.II.5144. **49** .1.2023

Sprawa: wydanie pozwolenia na rekonstrukcję ikonostasu.

Obiekt: dawna cerkiew unicka pw. św. Eliasza Proroka, obecnie cerkiew prawosławna pw. MB Kazańskiej w miejscowości Wojsławice, gm. Wojsławice, pow. chełmski (ziemski).

Nr rejestru zabytków: A/478.

DECYZJA

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 litera c, art. 7 pkt 1 i 4, art. 36 ust. 1 pkt 11 i ust. 3, art. 89 pkt 2, art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.), § 17 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2021 r. poz. 81) oraz art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775), po rozpatrzeniu wniosku z 20 listopada 2023 r., złożonego przez ks. prot. dr Jarosława Szczurę, ul. Sienkiewicza 1, 22-100 Chełm, w sprawie wydania pozwolenia na rekonstrukcję ikonostasu;

Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie o r z e k a :

wydać pozwolenie na rekonstrukcję ikonostasu w dawnej cerkwi unickiej pw. św. Eliasza Proroka, obecnie cerkwi prawosławnej pw. MB Kazańskiej w miejscowości Wojsławice, gm. Wojsławice, pow. chełmski (ziemski), zgodnie z „Wstępnym projektem rekonstrukcji ikonostasu dla cerkwi św. Proroka Eliasza w Wojsławicach” opracowanym przez „ST.ART.” Sławomir Makal, Lublin 2023 r., stanowiącym załącznik do niniejszego pozwolenia.

z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków konserwatorskich:

1. Właściciel zabytku jest zobowiązany zawiadomić Delegaturę Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Chełmie o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac.
2. Właściciel zabytku jest zobowiązany zapewnić stały nadzór autora projektu rekonstrukcji ikonostasu nad prowadzonymi pracami.
3. Właściciel zabytku jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić Delegaturę Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Chełmie o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w toku prac, które mogą mieć wpływ na stan zachowania zabytku.
4. Należy zgłosić wykonane prace do odbioru końcowego.

Pozwolenie jest ważne w terminie do 31 grudnia 2025 r.

Uzasadnienie

Murowana cerkiew greckokatolicka pw. św. Eliasza Proroka, obecnie cerkiew prawosławna pw. MB Kazańskiej w Wojsławicach wpisana jest do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem A/478.

Z wnioskiem o wydanie pozwolenia na rekonstrukcję ikonostasu wystąpił ks. prot. dr Jarosław Szczur posiadający tytuł do dysponowania przedmiotową nieruchomością.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podejmowanie działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków. W myśl art. 36 ust. 3 cytowanej ustawy pozwolenie może określać warunki, które zapobiegną uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

W cerkwi nie zachował się oryginalny ikonostas. Projekt rekonstrukcji ikonostasu został opracowany na podstawie fotografii fragmentu historycznego ikonostasu z cerkwi w Wojsławicach. Realizacja rekonstrukcji ikonostasu, zgodnie z załączonym projektem umożliwi odtworzenie historycznego wystroju wnętrza oraz sprawowanie liturgii.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

P o u c z e n i e

Pozwolenie niniejsze nie zwalnia od obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia wymaganego przez przepisy prawa budowlanego.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Na podstawie art. 127 § 1 i 2, art. 129 § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego od decyzji niniejszej przysługuje odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji stronie za pośrednictwem Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania (art. 130 §4 Kpa).

Na podstawie art. 127 a § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza, iż decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i brak jest możliwości jej zaskarżenia.

W zakresie odwołania stronie przysługuje zgłoszenie wniosków przewidzianych w art. 136 § 1-3 Kpa.

Zgodnie z art. 41§ 1Kpa, w toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu w tym adresu elektronicznego. W razie zaniebdania obowiązku określonego w § 1 doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr Paweł Wira
Kierownik Delegatury
w Chełmie

Załącznik:

- „Wstępny projektem rekonstrukcji ikonostasu dla cerkwi św. Proroka Eliasza w Wojsławicach”, opracowany przez „ST.ART.” Sławomir Makal, Lublin 2023 r.

Otrzymują:

1. ks. prot. dr Jarosław Szczur
Parafia prawosławna pw. św. Jana Teologa
22-100 Chełm, ul. Sienkiewicza 1
2. Aa.

Opłata wniesiona w wysokości zł 82,-

dnia 20.11.2023 na konto U.M. Lublin

nr 93124020929329920006200000

lub potwierdzenie nr

Tomku

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTEKÓW
w Lublinie
DELEGATURA W CHEŁMIE
Pl. Niepodległości 1, 22-100 Chełm
tel./fax 82 565-59 72

ZALĄCZNIK
do pisma/ postanowienia/ decyzji
organu ochrony zabytków
znak 50.1.5144.48.1.2023
z dnia 04.12.2023

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr Paweł Wira
Kierownik Delegatury
w Chełmie

WSTĘPNY PROJEKT REKONSTRUKCJI IKONOSTASU DLA CERKWI ŚW. PROROKA ELIASZA W WOJSŁAWICACH

"ST. ART."
Sławomir Makal

ul. Królowej Jadwigi 6/7
REGON 430971736, NIP 946-145-73-11
tel. 0-501 030 663

LUBLIN 2023

Podstawa opracowania:

- zlecenie Inwestora - Parafia Prawosławna w Chełmie,
- analiza materiałów archiwalnych i dokumentacji technicznych dotyczących obiektu,
- wizja lokalna,
- uzgodnienia robocze z zamawiającym w zakresie rozwiązań materiałowych.

Historia obiektu

Cerkiew, początkowo prawosławna, a od czasów Unii Brzeskiej - grecko-katolicka, stała w tym miejscu prawdopodobnie od początku istnienia miasteczka. Akt odnowienia praw miejskich Wojsławic z 1508 roku mówi o trzech cerkwiach prawosławnych stojących w miasteczku - oprócz cerkwi pw. św. Eliasza były to świątynie pw. św. Onufrego (przy ul. Grabowieckiej) oraz św. Praksedy (przy ul. Krasnystawskiej).

Cerkiew, która zachowała się do dziś, została zbudowana w roku 1771 z fundacji Marianny z Daniłowiczów Potockiej, jako główna świątynia wojsławickiej parafii grecko-katolickiej.

Budynek cerkwi jest utrzymany w stylu prowincjonalnego baroku, jednonawowy, na planie prostokąta, z wielobocznie zamkniętym prezbiterium. Wewnątrz nie ma wyposażenia, ale zachowały się fragmenty fresków.

Przy cerkwi stoi piękna, choć zaniedbana dzwonnica z cebulastym dachem, zbudowana z czerwonej cegły tuż przed I wojną światową.

Opis ikonostasu

Ikonostas z cerkwi w Wojsławicach (rys. nr 1) posiada klasyczny, czterorzędowy układ ikonograficzny.

W pierwszym rzędzie (zaczynając od dołu) znajdują się carskie i diakońskie wrota oraz ikony Namiestne.

Drugi poziom to rząd "Prażdników" (ikon z przedstawieniami 12 wielkich świętych) z centralnie usytuowaną sceną Ostatniej Wieczerzy.

Trzeci rząd to Deesis.

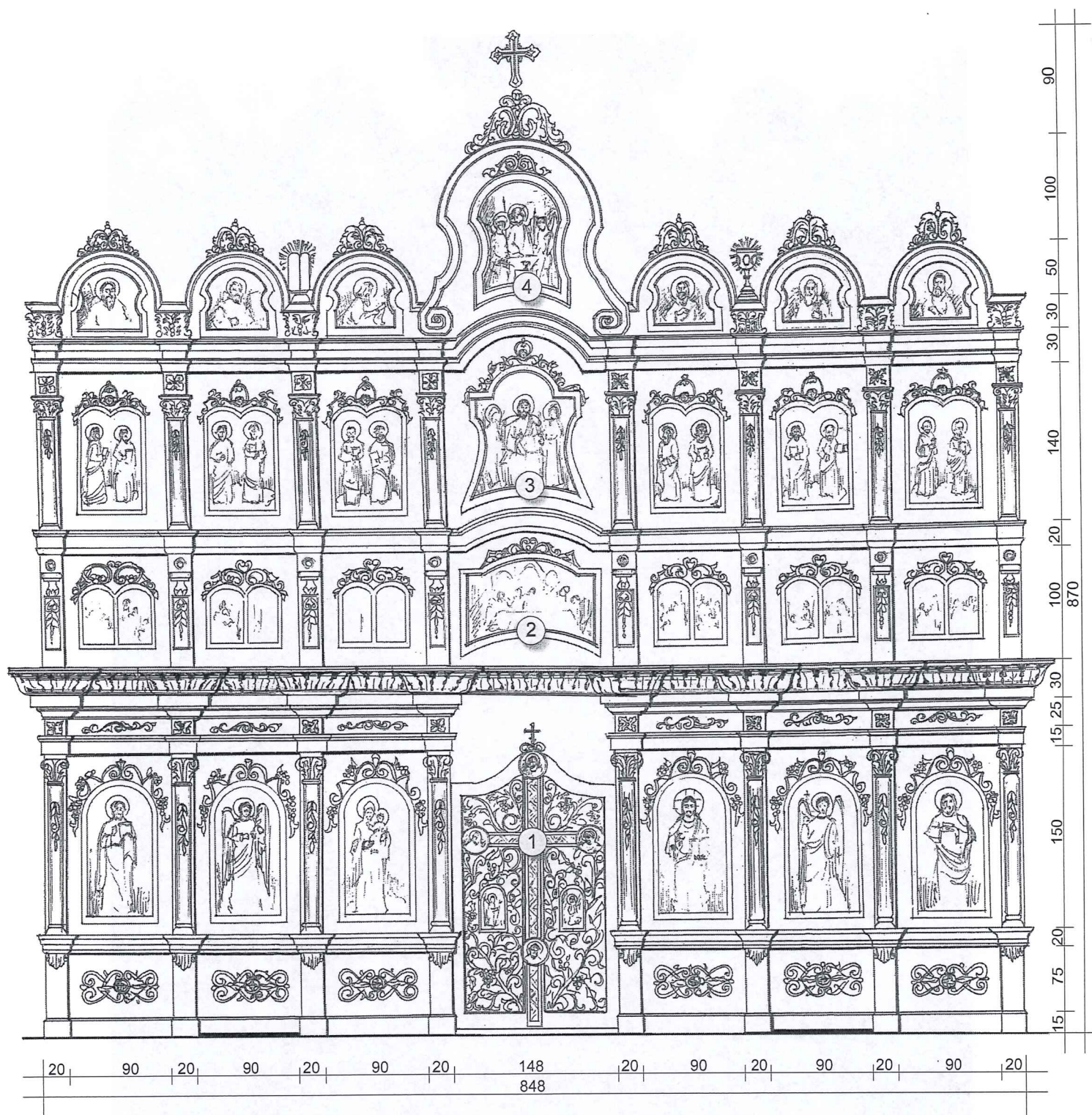
Całość wieńczy rząd patriarchów i proroków z centralnie usytuowaną ikoną Trójcy Świętej.

Wymiary ikonostasu: 8,48 x 8,7 m.

Jedynym zachowanym i nie do końca czytelnym dokumentem pokazującym oryginalny wystrój świątyni jest archiwalne zdjęcie (fot. nr 1). Dlatego też szczegółowy program ikonograficzny powinien powstać w oparciu o konsultacje z ekspertami powołanymi przez Prawosławną Diecezję Lubelsko - Chełmską.

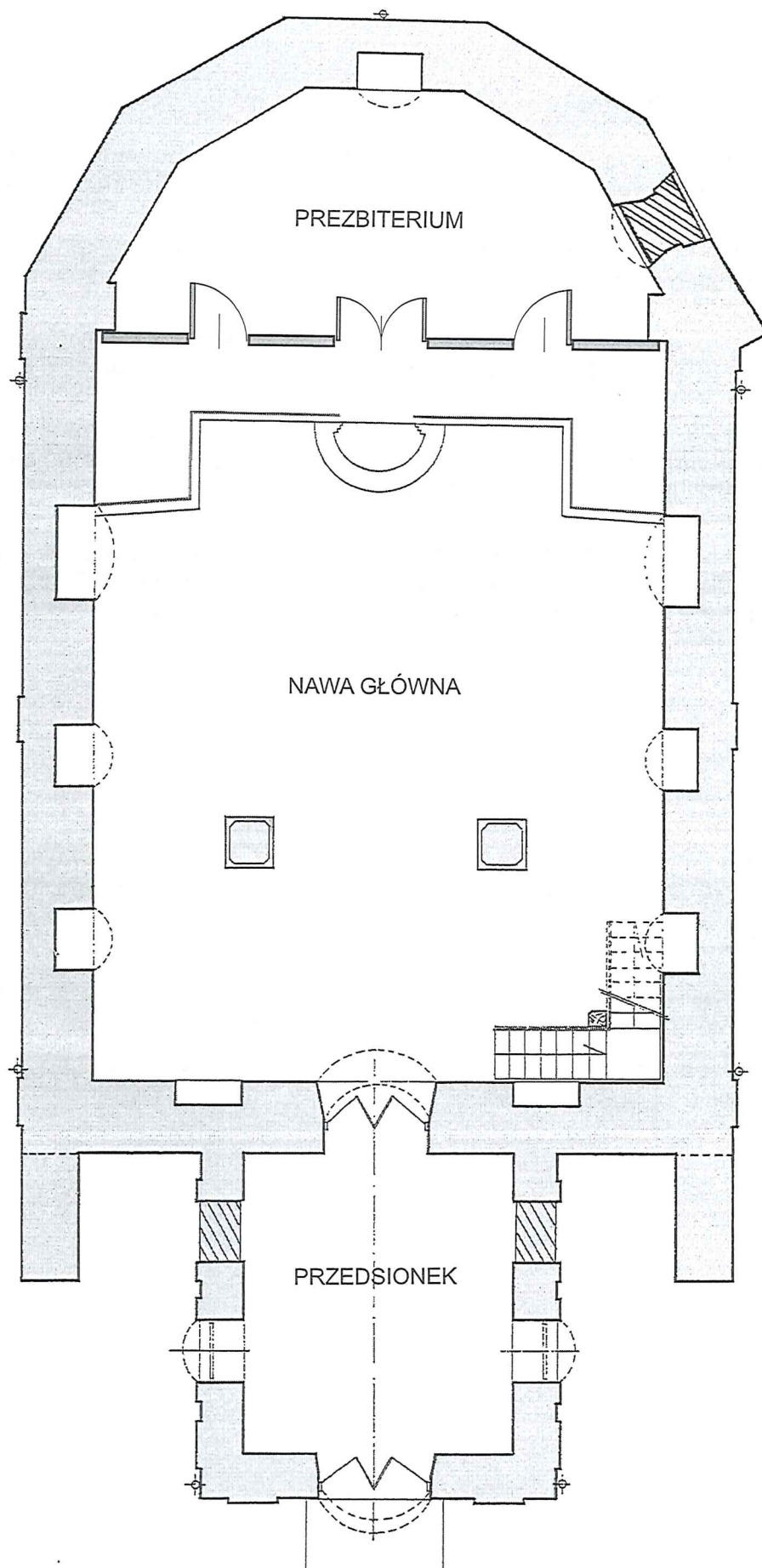

Fot. nr 1. Cerkiew Św. Proroka Eliasza w Wojślawicach.
Archiwalna fotografia pokazująca fragment ikonostasu.

Rys. nr 1. Cerkiew Św. Proroka Eliasza w Wojślawicach. ikonostas. Opr. Sławomir Makal. Skala 1:50.

- ① Carskie i diakońskie wrota oraz ikony namiestne.
- ② "Prazdniki" (ikony 12 wielkich święt) , scena Ostatniej Wieczerzy.
- ③ Deesis
- ④ Rząd patriarchów i proroków z centralnie usytuowaną ikoną Trójcy Świętej .

Rys. nr 2. Cerkiew Św. Proroka Eliasza w Wojślawicach. Rzut przyziemia z usytuowaniem ikonostasu.
Opr. Sławomir Makal. Skala 1:100.

Zalecenia konserwatorskie

1. Realizacja powinna być poprzedzona wykonaniem szczegółowego projektu precyzującego konstrukcję ramy, formę dekoracyjnych detali oraz kolorystykę ikonostasu.
 2. Drewno konstrukcyjne (sosna klejona) oraz materiał z którego zostaną wykonane elementy snycerskie (lipa) powinien posiadać odpowiedni poziom wilgotności.
 3. Zaleca się sezonowanie konstrukcji ikonostasu przez jeden rok w celu ustabilizowania się drewna przed pracami pozłotniczymi (najlepiej w miejscu docelowej lokalizacji).
 4. Rekonstrukcja ikonostasu wykonana zostanie technikami tradycyjnymi charakterystycznymi dla czasu powstania oryginału tj. złoceń pulmentowe oraz olejne na miksion (matowe), ikony w technice olejnej.
- 4. Rekonstrukcja ikonostasu powinna być konsultowana na bieżąco z zespołem ekspertów powołanych przez Prawosławną Diecezję Lubelsko - Chełmską oraz Urzędem Ochrony Zabytków.**

Artysta plastyk,
konserwator dzieł sztuki

mgr Małgorzata Podgórska-Makal

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI

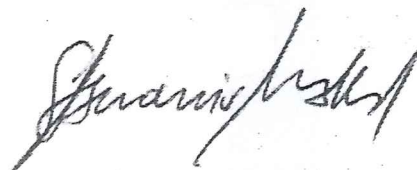
nr dyplomu ASP w Warszawie 499

upr. konserwatorskiej 20/K/97

20-027 Lublin, ul. Włocławka 10, tel. 81 431 620 653

Małgorzata Podgórska-Makal
upr. Kons. 20/K/97

Artysta plastyk,
architekt wnętrz

Sławomir Makal